

1η απριλίου 1955-1986

Η αναφορά σε εθνικές επετείους είναι πάντα ένα λεπτό εγχείρημα γιατί εγκυμονεί δυο βασικούς κινδύνους. Ο ένας είναι να παρασυρθεί κανείς από τον μυθοποιητικό ρόλο που συνήθως φορτίζει την μνήμη για τέτοιες επετείους και απ' αυτό να εμπλακεί σε μεταφυσικές σκέψεις και συμπεράσματα.

Ο δεύτερος κίνδυνος εμπεριέχεται στην αντίθετη προσπάθεια, δηλ. στο εγχείρημα της απομυθοποίησης μιας εθνικής επετείου, ιδιαίτερα αν αυτό το εγχείρημα δεν συνοδεύεται με μια εναλλακτική θεώρηση που να είναι σε θέση να εμπνεύσει σε νέους αγώνες.

Το σημείωμα τούτο δεν φιλοδοξεί να συμβάλει ούτε στην συντήρηση του μυθοποιητικού ρόλου της επετείου, ούτε στην απομυθοποίηση της, όπως δεν φιλοδοξεί να δώσει καμιά απάντηση σε κανένα από τα πάμπολλα ερωτήματα που βασανιστικά θέτει η οποιαδήποτε αναφορά στην 1η Απριλίου. Έγνοια μας είναι να επικοινωνήσουμε κάποιους προβληματισμούς που - στον βαθμό που θα βρουν ανταπόκριση - θα ανοίξουν μια δι-υποκειμενική διαδικασία διαλόγου.

Οι προβληματισμοί που θέλουμε να καταθέσουμε στο σημείωμα τούτο, αναφέρονται στη σχέση και στους τρόπους με τους οποίους συσχετίζονται ο αγώνας του 55-59 με ορισμένες από τις σημερινές πραγματικότητες. Αναφερόμαστε περισσότερο σε μια σχέση συνείδησης παρά σε μια καθαρά πολιτική σχέση. Όχι γιατί η πολιτική σχέση είναι ένα ζήτημα αδιάφορο, αλλά γιατί φάνηκε πως στο επίπεδο της συνείδησης αυτή η σχέση δεν μας απασχόλησε και πολύ σαν κοινωνία, ή πιο σωστά, ενώ μας απασχολεί βασανιστικά, κανείς δεν προσπάθησε να αναγάγει το ζήτημα στην σφαίρα της συστηματικής και κριτικής θεώρησης.

Είναι φανερό πως για την προσέγγιση του θέματος απαιτείται ένας τουλάχιστο καθορισμός των βασικών χαρακτηριστικών του αγώνα του 55-59, καθώς και μια τουλάχιστο σκιαγράφηση των παραμέτρων που ορίζουν την συνείδηση του μέσου κύριου σήμερα, σε σχέση με το λεγόμενο εθνικό ζήτημα.

Συντομογραφικά θα λέγαμε πως το κύριο χαρακτηριστικό του αγώνα εκείνου, ήταν η ύπαρξη ενός κοινού οράματος, του οράματος της απελευθέρωσης. Το δεύτερο χαρακτηριστικό που συναρτάται με το πρώτο λειτουργικά, ήταν η πλατιά λαϊκή ενεργητική συμμετοχή στην πάλη για την πραγματοποίηση του οράματος. Λαϊκή συμμετοχή, από την οποία όμως αποκλείστηκαν από κοντόφθαλμη ιδεολογική και πολιτική ιδιοτέλεια της ηγεσίας, σημαντικά τμήματα του πληθυσμού, όπως ήταν οι τουρκοκύπριοι και οι αριστεροί. Για τους τελευταίους το μεγαλύτερο βέβαια μέρος της ευθύνης φέρει η ίδια η ηγεσία τους που αρνήθηκε πεισματικά να συλλάβει το πνεύμα της λαϊκής ορμής.

Τα δύο αυτά βασικά χαρακτηριστικά: όραμα - συμμετοχή, άσκησαν τότε μια ενοποιητική λειτουργία που με την σειρά της, έκανε τον κυπριακό λαό να αναχθεί σε υπέρτατες στιγμές αγώνα και θυσίας. Κοινό όραμα λοιπόν και ενεργητική συμμετοχή ήσαν οι βασικές συνιστώσες - μαζί με την πίστη που προκαλεί ο συσχετισμός των δύο αυτών στοιχείων - μιας ενοποιητικής και δυναμικής διαδικασίας.

Όμως παράλληλα ξέρουμε, πως λειτούργησαν και κάποιες άλλες διεργασίες που έπαιξαν ρόλο διασπαστικό. Το στίγμα των διεργασιών αυτών μπορεί να εντοπιστεί σε δύο βασικές αντιφάσεις που οδήγησαν τελικά στον κατακερματισμό τόσο του οράματος, όσο και των κοινωνικών μετοχικών δυνάμεων για την πραγματοποίηση του οράματος. Η πολυδιάσπαση αυτή, οδήγησε αναφορικά με το όραμα στο αντιθετικό σχήμα: ενωτικοί-ανεξαρτησιακοί και αναφορικά με τις διακοινοτικές δυνάμεις στην αντίθεση: ελληνοκύπριοι-τουρκοκύπριοι.

Δεν είναι στόχος μας όπως είπαμε και πριν να τεκμηριώσουμε αναλυτικά απαντήσεις που αφορούν τα αίτια αναφορικά με τις πιο πάνω πραγματικότητες. Όμως πιστεύουμε πως ορισμένες διαπιστώσεις οι οποίες μπορεί να αποτελούν κοινό λόγο, θα πρέπει να κατατεθούν κριτικά για να μπορέσουμε τουλάχιστο να αντιδράσουμε. Μια τέτοια διαπίστωση της οποίας η έκταση και το βάθος είναι δραματικές είναι λ.χ. το γεγονός πως η ίδια γενιά που διακινδύνευσε ακόμα και την ζωή της για κάποιο όραμα - στην προκειμένη περίπτωση αυτό της ένωσης - μέσα σε χρόνο λιγότερο από το τέταρτο ενός αιώνα, αναγκάστηκε ή ακόμα αποδέχθηκε με «ελεύθερη» συγκατάθεση να απαρνηθεί αυτό το όραμα.

Οι συνέπειες αυτού του πράγματος υπήρξαν και είναι τεράστιες και η έκταση τους ακόμα δεν έχει συνειδητοποιηθεί, αυτές δε οι συνέπειες οριοθετούν και σκιαγραφούν την συνείδηση σχεδόν όλων μας σήμερα. Μια συνείδηση από την οποία απουσιάζει ένα κοινό όραμα και στην οποία έχει ριζώσει το φοβερό αίσθημα της ήττας. Η απώθηση της ιστορικής μνήμης είναι το άλλο χαρακτηριστικό που μας διαπερνά σαν κοινωνία. Κανένας δεν θέλει να θυμάται πια. Η σημαντική του «δεν ξεχνώ», συνίσταται ακριβώς στην απώλεια της μνήμης η δε λειτουργία του, κάθε άλλο παρά στο να ανακαλέσει την ιστορική συνείδηση επιτυγχάνει.

Το αίσθημα της ήττας, στο οποίο έχει τις ρίζες του και η σημερινή κρίση, σε επίπεδο ηγεσίας, παράγει και τους όρους που κάνουν τον κύριο να μην πιστεύει ουσιαστικά στην υπόθεση του, ανεξάρτητα αν στην εκφορά του λόγου όλοι λέμε πως αγωνιζόμαστε με πίστη στο δίκαιο του αγώνα.

Υπάρχει μια σχιζοφρενική διάσταση στον κυπριακό λόγο, μια διάσταση μεταξύ ουσίας και τύπου, μεταξύ νοήματος και παρανοήματος, μεταξύ αυτού που θα ηθέλαμε να είμαστε και της συνείδησης του τι είμαστε, μεταξύ αυτού που λέμε και αυτού που κάμνουμε, μεταξύ αυτού που ήταν ο αγώνας του 55-59 και αυτού στο οποίο κατάντησε να θεωρείται πως ήταν.

Φτάσαμε στο σημείο να επιδεικνύουν περισσότερη «μαχητικότητα» οι οπαδοί των διαρκών υποχωρήσεων παρά όσοι υποστηρίζουν μια κάποια αντίσταση. Χάσαμε σχεδόν κάθε σχέση με τα στοιχεία που ορίζουν την ύπαρξη μας, κυρίως χάσαμε την σχέση μας με την ιστορία μας δηλ. με ό,τι αποτελεί την βασική αναφορά για την συνείδηση μας και για την συνέχεια μας.

Και όσοι κατά καιρούς θυμώμαστε την πρώτη Απριλίου την θυμόμαστε συνήθως για να αντλήσουμε «επιχειρήματα» που να καλύπτουν είτε την ενοχή μας είτε την υπεροψία μας. Οι νεώτεροι δε, που δεν αισθάνονται ούτε το δικαίωμα ούτε την υποχρέωση να αναφερθούν στον αντιαποικιακό αγώνα, καταναλώνουν εν σιωπή την απεραντοσύνη της υπαρξιακής μοναξιάς στην οποία τους στριμώξαμε οι παλαιότεροι, αποξενωμένοι εντελώς από κάθε μνήμη.

Αν η αναφορά στη 1η Απριλίου και στο 55-59 έχει κάποιο νόημα σήμερα, αυτό νομίζουμε πως βρίσκεται στην σύνδεση της επετείου με τις διαδικασίες εκείνες που οδηγούν στην αυτογνωσία, αλλά και στον εντοπισμό των ορίων του επιθυμητού, πράγμα που φαίνεται καθαρά πως το έχουμε χάσει.

[Χρειάζεται Αγγλική Μετάφραση, Χρειάζεται Τούρκικη Μετάφραση, Εντός των Τειχών \(Τεύχος 10\), Δεκαετία 1980-1989, 1986, Λευκωσία, Λευκωσία \(νότια\), ΕΟΚΑ](#)

From:

<https://movementsarchive.org/> - Κυπριακό Κινηματικό Αρχείο

Cyprus Movements Archive

Kıbrıs Sosyal Hareket Arşivi

Permanent link:

[https://movementsarchive.org/doku.php?id=el:magazines:entostonteixon:
no_10:eoka](https://movementsarchive.org/doku.php?id=el:magazines:entostonteixon:no_10:eoka)

Last update: **2025/04/20 19:33**